

Юрій Біленко

**СУЧАСНІ ТЕОРІЇ
МІЖНАРОДНОЇ
МАКРОЕКОНОМІКИ**

*(Методичні рекомендації
до вивчення курсу)*

Для студентів факультету міжнародних відносин
спеціальності: Міжнародні економічні відносини-030403
Магістерський рівень

Львів - 2003

До друку рекомендувала Вчена Рада факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка
Протокол № 1 від 2003 р.

Рецензент - професор кафедри економічної теорії ЛНУ імені Івана Франка **Степан Панчишин**

Юрій Біленко

Сучасні теорії міжнародної економіки. Методичні рекомендації до вивчення курсу. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2003. - 15 с. – (Серія : “Міжнародні економічні відносини” Вип.)

Для студентів спеціальності “Міжнародні економічні відносини” факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка (магістерський рівень).

© ЛНУ імені Івана Франка, 2003

© Біленко Ю.І., 2003

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ "СУЧАСНІ ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНОЇ МАКРОЕКОНОМІКИ"

1.1 Актуальність та значення курсу.

Даний курс є базовим у підготовці магістрів з міжнародних економічних відносин. У ньому вивчаються як класичні, так і сучасні моделі міжнародної макроекономіки. Більш глибоко аналізується традиційна модель Манделла-Флемінга стосовно регулювання макроекономічної рівноваги, розглядаються сучасні моделі багатоперіодної економіки на основі рахунку поточних операцій платіжного балансу.

1.2. Об'єктом вивчення у даному курсі є: економічні стосунки між державами, рух товарів та факторів виробництва, інститути міжнародних економічних зв'язків та їх політика.

1.3. Предметом вивчення у даному курсі є: основні теоретичні концепції, законності економічних стосунків між держави, інструменти сучасного економічного аналізу.

1.4. Метою вивчення даного курсу є: а) ознайомлення студентів з теоретичними концепціями міжнародної макроекономіки; б) вивчення функціонування сучасних світових фінансових ринків; в) оволодіння інструментами аналізу ефективності макроекономічної політики держави.

1.5. Методами вивчення курсу є: а) лекційні заняття; б) практичні заняття;

в) самостійна робота вдома з навчальною літературою та методичними матеріалами; г) самостійна робота у бібліотеці з науковою літературою.

1.6. Даний предмет пов'язаний із такими предметами: макроекономіка, мікроекономіка, світова економіка.

Предмет пов'язаний з такими паралельними курсами: Економетрика,

Міжнародні валютно-кредитні відносини, дисципліни спеціалізації.

1.7. Міжсесійний контроль. На 8 тижні передбачено письмовий колоквіум за першу половину курсу. За колоквіум виставляється оцінка.

Після вивчення курсу студенти складають письмовий іспит. На іспиті оцінюють: володіння студентами знань про теорію міжнародних економічних відносин, вміння розв'язувати задачі зі

застосуванням основних теоретичних моделей, зовнішньоекономічну політику держави.

1.8. Технічною базою для вивчення курсу повинен служити графопроєктор для демонстрування прозірок, комп'ютер.

1.9. З програмного забезпечення в курсі будуть використовуватись Excel, Limdep 7

1.10. Після вивчення курсу студенти повинні: а) знати класичні теорії , сучасні моделі міжнародної макроекономіки; б) знати сучасні тенденції світових фінансових ринків; в) вміти застосовувати згадані моделі до реальних ситуацій у міжнародних економічних відносинах;

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ "СУЧАСНІ ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНОЇ МАКРОЕКОНОМІКИ"

2.1. ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Вступ до курсу. Базові моделі відкритої макроекономіки. (2 год.)

Актуальність, предмет, об'єкт та завдання вивчення курсу. Методи та методики вивчення курсу. Структура курсу. Характеристика літератури, рекомендованої для вивчення курсу.

Класична та кейнсіанська модель відкритої макроекономіки. Декомпозиція абсорбції та сукупного попиту і досягнення внутрішньої та зовнішньої рівноваги. Визначення основних блоків побудови моделі макроекономічної рівноваги у відкритій макроекономіці.

Рекомендована література:

1. Джеффрі Сакс, Феліпе Ларрен Макроекономіка. Глобальний підхід М., Делло, 1996, Гл.6, с. 179-210.
2. Handbook of International Economics. Vol II., North-Holland, 1985 - Chapter 13, p. 636-679.

Тема 2. Макроекономічна політика при фіксованому валютному курсі (2 год.)

Моделювання впливу фіскальної і монетарної політики при фіксованому валютному курсі на сукупний попит, ціни, процентну ставку, валютні резерви, використовуючи апарат моделі IS-LM при різній поведінці уряду, національного банку, домашніх господарств і фірм.

Вплив контролю за мобільністю капіталу на процес досягнення макроекономічної рівноваги.

Рекомендована література:

1. Майкл Бурда, Чарлз Виплош Макроекономіка. Європейський контекст, Київ, Основи, 1998, Розділ 12, с. 372-383
2. Джеффрі Сакс, Феліпе Ларрен Макроекономіка. Глобальний підхід М., Делло, 1996, Глава 13, с. 427-456

3. Robert Mundell. Capital Mobility and Stabilization Policy under Fixed and Flexible Exchange Rates. // The Canadian journal of Economics and Political Science, Volume XXIX, #4 (November, 1963), pp. 475-485.
4. Handbook of International Economics, Volume II, Chapter 14, pp. 680-715.

Тема 3. Макроекономічна політика при плаваючому валютному курсі. (2год.)

Модель IS-LM при плаваючому валютному курсі. Фіскальна і монетарна політика в малій та великій країні та їх вплив на сукупний попит, ціни, процентну ставку, валютні резерви з врахуванням рівня мобільності капіталу.

Порівняльний аналіз макроекономічної політики при фіксованому і плаваючому валютних курсах, визначення економічних ситуацій, які вимагають використання тієї чи іншої валютної політики.

Рекомендована література:

1. Майкл Бурда, Чарлз Виплош Макроекономіка. Європейський контекст, Київ, Основи, 1998, Розділ 12, с. 383-408.
2. Джеффрі Сакс, Феліпе Ларрен Макроекономіка. Глобальний підход М., Дело, 1996, Глава 14, с. 456-483.
3. Handbook of International Economics, Volume II, Chapter 14, pp. 716-740.
4. Milton Friedman The Case for Flexible Exchange Rates // Essays in Positive Economics, University of Chicago Press, 1953, pp. 157-209.

Тема 4. Моделювання і прогнозування валютного курсу в короткостроковому і довгостроковому періодах. (2 год.)

Теорії визначення валютного курсу. Прогнозування валютного курсу на основі процентного паритету в короткостроковому та довгостроковому періодах, основні фактори, які впливають на зміни валютного курсу.

Монетарний підхід, модель на основі паритету купівельної спроможності і прогнозування валютного курсу. Модель Дорнбуша перестрибування валютного курсу в короткостроковому періоді.

Статистичні методи прогнозування валютного курсу : модель ARIMA

Рекомендована література:

1. Джеффри Сакс, Фелипе Ларрен Макроэкономика. Глобальний підход М., Дело, 1996, Гл. 10, с. 334-342
2. Paul Krugman, Maurice Obstfeld International Economics. Theory and Policy. Third Edition. Harper Collins College Publishers, 1994. Chapter 16, p. 398-422.
3. Maurice Obstfeld, Kenneth Rogoff Foundations of International Macroeconomics, the MIT Press, 1997, Chapter 4, p. 199-235

Тема 5. Багатоперіодна модель міжнародної торгівлі і динаміка сальдо поточного рахунку держави. (2 год.)

Макроекономічний аналіз заощаджень, інвестицій і рахунку поточних операцій. Вплив інвестиційних шоків, шоків пропозиції, світових процентних ставок на сальдо рахунку поточних операцій. Взаємозв'язок між рахунком поточних операцій і торговим балансом у двохперіодній економіці.

Багатоперіодні бюджетні обмеження в динамічній моделі поведінки поточного рахунку. Вплив мобільності капіталу на сальдо рахунку поточних операцій. Державна політика запозичень та інвестування з врахуванням динамічної моделі поточного рахунку.

Рекомендована література:

- Майкл Бурда, Чарлз Виплош Макроекономіка. Європейський контекст, Київ, Основи, 1998, Розділ 3, с. 68-97.
- Maurice Obstfeld, Kenneth Rogoff Foundations of International Macroeconomics, the MIT Press, 1997, Chapter I, p. 1-23; Chapter II, p. 60-75

Тема 6. Макроекономічна координація у сучасному світі. (2год.)

Проблеми координації фіскальної, монетарної і валютної політики у сучасному світі. Визначення індикаторів макроекономічної політики, які вимагають координації.

Теорія ігор та макроекономічна координація. Складання “платіжної матриці” координації монетарної, фіскальної та валютної політики для двох країн.

Рекомендована література:

1. Paul Krugman, Maurice Obstfeld. International Economics. Theory and Policy. Third Edition. Harper Collins College Publishers, 1994. Chapter 20, p. 559-600.
2. John F. Helliwell and Tim Padmore. Empirical Studies of Macroeconomic Interdependence // Handbook of International Economics, North-Holland, 1985, Ch. 21, pp. 1107-1153.
3. Richard N Cooper. Economic Interdependence and Coordination of Economic Policies // Handbook of International Economics, North - Holland, 1985, Ch. 23, pp. 1195-1235.

Тема7. Європейська валютно-фінансова інтеграція та постсоціалістичних країн Центральної та Східної Європи. (2 год.)

Сучасні теорії, моделі економічної, валютно-фінансової інтеграції, особливості їх застосування при творенні Європейського економічного союзу.

Макроекономічна координація в рамках Європейського валютного союзу. Функції Європейського центрального банку у виробленні єдиної монетарної політики.

Макроекономічна рівновага в постсоціалістичних країнах Центральної та Східної Європи та проблеми входження в Європейський Союз.

Рекомендована література:

1. Майкл Бурда, Чарлз Виплош Макроекономіка. Європейський контекст, Київ, Основи, 1998, Розділ 18, с. 578-605, Розділ 21, с. 636-655.
2. European Economic Integration. Edited by Frank McDonald, Stephen Dearden, Longman, 1994, Chapter 3,4,5, pp. 42-75

3. Alberto Giovannini. European Monetary Reform: Progress and Prospects. - International Finance Contemporary Issues. - pp. 148-185.
4. Jeffrey Sacks and Andrew Warner. Economic Reform and the Process of Global Integration; Brookings Papers and Economic Activity, 1995, Vol. 1, pp. 1-64, pp.96-118.
5. Біленко Ю. Зовнішнє фінансування, рахунок поточних операцій та економічне зростання в умовах трансформації // Вісник ЛНУ, Серія економічна, Вип. 31, 2002

Тема 8. Валютно-фінансові кризи, їх теоретична інтерпретація. Проблема зовнішньої заборгованості. (2 год.)

Особливості сучасних валютно-фінансових криз. Макро- та мікроекономічні індикатори валютно-фінансової кризи. Моделі валютно-фінансових криз, взаємозв'язок внутрішньої та зовнішньої нерівноваги. Заходи подолання кризи.

Аналіз валютно-фінансових криз в Мексиці, Південно-Східній Азії, Росії, Україні.

Проблеми зовнішньої заборгованості в країнах, що розвиваються та країнах з перехідною економікою та валютно-фінансова стабільність.

Рекомендована література:

1. Джеффри Сакс, Фелипе Ларрен Макроекономіка. Глобальний підход М., Дело, 1996, Гл. 22, 23, с.749-800.
2. Maxwell J. Fry. Unstable Current Account Behavior and Capital Flows in Developing Countries - International Finance. Contemporary issues, pp. 54-71.
3. Майкл Бурда, Чарлз Виплош Макроекономіка. Європейський контекст, Київ, Основи, 1998, Розділ 20, с. 606-635.
4. Dilip K. Das. Contemporary Trends in the International Capital Markets. - International Finance Contemporary Issues, Edited by Dilip K. Das, Routledge London and New York, 1995, pp. 3-26
5. Jorge R. Calderon-Rossell. Towards the Theory of World Stock Markets: an Overview. - International Finance Contemporary issues, 1995, pp. 257-290

Тема 9. Модель TNT або експортованих та не експортованих товарів та проблеми реструктуризації відкритої економіки. (2 год.)

Суть моделі TNT. Поняття експортовані та не експортовані товари та їх класифікація. Сукупний попит та пропозиція в моделі TNT .

Ціни, зарплата і продуктивність в моделі TNT. Шоки попиту та реальний обмінний курс у моделі експортованих та не експортованих товарів.

Виплати по зовнішніх кредитах , програми структурної перебудови економіки в контексті моделі TNT.

Рекомендована література:

1. Джеффри Сакс, Фелипе Ларрен Макроэкономика. Глобальний підход М.,Дело, 1996, Гл. 21,с. 714-744
2. Майкл Бурда, Чарлз Виплош Макроэкономика. Європейський контекст, Київ, Основи, 1998, Розділ 7, с. 206-238

2.1. ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Вступ до курсу. Базові моделі відкритої макроекономіки. (2 год.)

Побудова моделі IS-LM для кейнсіанської і класичної моделі відкритої економіки. Розв'язання задач на визначення сукупного попиту і абсорбції з врахуванням змін в експортно-імпортних на товарних ринках, зовнішніх і внутрішніх інвестиціях, міжнародній міграції.

Тема 2. Макроекономічна політика при фіксованому валютному курсі (2 год.)

Розв'язок задач на визначення впливу фіскальної і монетарної політики на сукупний попит, процентні ставки, валютні резерви при фіксованому валютному курсі. Застосування моделі IS-LM для аналізу макроекономічної рівноваги.

Тема 3. Макроекономічна політика при плаваючому валютному курсі. (2 год.)

Розв'язок задач на визначення впливу макроекономічної політики держави при плаваючому курсі на зміни в сукупному попиті, процентній ставці, валютному курсу, валютних резервах держави. Визначення економічних ситуацій, в яких вигідно застосовувати відповідно плаваючий або фіксований валютний курс.

Тема 4. Моделювання і прогнозування валютного курсу в короткостроковому і довгостроковому періодах. (2 год.)

На основі місячних даних коливання курсу української гривні до долара США та євро емпіричне тестування значень валютного курсу на основі теорії процентного паритету та паритету купівельної спроможності. Визначення прогнозних значень валютного курсу на основі регресійного аналізу.

Тема 5. Багатоперіодна модель міжнародної торгівлі і динаміка сальдо поточного рахунку держави. (2 год.)

Розв'язок задач на багатоперіодну модель міжнародної торгівлі з врахуванням сальдо рахунку поточних операцій. Визначення впливу світових процентних ставок, шоків попиту та пропозиції та змін валютного курсу на сальдо рахунку поточних операцій.

Тема 6. Макроекономічна координація у сучасному світі. (2 год.)

Визначення індикаторів макроекономічної політики, які вимагають координації урядами основних торгових і фінансових партнерів. Складання “платіжної матриці” вибору оптимальної монетарної, фіскальної і валютної політики при різних економічних ситуаціях.

Тема 7. Європейська валютно-фінансова інтеграція та постсоціалістичних країн Центральної та Східної Європи. (2 год.)

Теоретичні моделі визначення ефективності європейської економічної та валютної інтеграції, макроекономічна координація в Європейському валютному союзі.

Дискусія з проблем інтеграції постсоціалістичних країн Центральної та Східної Європи до Європейського союзу.

Тема 8. Валютно-фінансові кризи, їх теоретична інтерпретація. Проблема зовнішньої заборгованості. (2 год.)

Визначення індикаторів сучасних валютно-фінансових криз. Аналіз сучасних валютно-фінансових криз в Аргентині, Мексиці, Росії, Кореї.

Презентація студентами результатів своїх наукових досліджень макроекономічних проблем визначених країн світу.

Тема 9. Модель TNT або експортованих та не експортованих товарів та проблеми реструктуризації відкритої економіки. (2 год.)

Емпіричне тестування моделі TNT на прикладі економіки України.

Продовження презентації наукових досліджень студентів.

1. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

Наведена нижче навчальна, наукова та методична література є у Науковій бібліотеці Львівського національного університету імні Івана Франка, бібліотеці факультету міжнародних відносин, у Науковій бібліотеці НАН України ім.В.Стефаника.

Методичну літературу рекомендуємо придбати студентам самостійно, оскільки вона буде потрібна студентам під час підготовки до практичних занять упродовж усього навчання.

1.1. ОСНОВНА НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

1. Майкл Бурда, Чарлз Виплош Макроекономіка. Європейський контекст, Київ, Основи, 1998.
2. Джеффрі Сакс, Феліпе Ларрен Макроекономіка. Глобальний підхід М., Діло, 1996.
3. Maurice Obstfeld, Kenneth Rogoff Foundations of International Macroeconomics, the MIT Press, 1997
4. Шевчук Віктор, Платіжний баланс і макроекономічна рівновага в трансформаційних економіках: досвід України.- Львів: Каменяр, 2001

3.2. ДОДАТКОВА НАВЧАЛЬНА ТА НАУКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Handbook of International Economics. Vol II., North-Holland, 1985
2. Paul Krugman, Maurice Obstfeld International Economics. Theory and Policy. Third Edition. Harper Collins College Publishers, 1994
3. Robert Mundell. Capital Mobility and Stabilization Policy under Fixed and Flexible Exchange Rates. // The Canadian journal of Economics and Political Science, Volume Volume XXIX, #4 (November, 1963), pp. 475-485.
4. Maxwell J. Fry. Unstable Current Account Behavior and Capital Flows in Developing Countries - International Finance. Contemporary issues, pp. 54-71.
5. European Economic Integration. Edited by Frank McDonald, Stephen Dearden, Longman, 1994, Chapter 3,4,5, pp. 42-75
6. Біленко Ю. Міжнародна торгівля і структурна перебудова економіки // Формування ринкової економіки в Україні. Науковий збірник. ЛДУ Центр ринкознавства.- Львів, 1997, с.55-59
7. Біленко Ю. Українська економіка в контексті світового досвіду посттоталітарного реформування // Економіка України : минуле, сучасне і майбутнє. – Львів: НТШ, 1997, с.29-33.
8. Біленко Ю. Економічне зростання та зовнішньоекономічна політика в країнах Центральної та Східної Європи // Особливості економічної політики постсоціалістичних країн в умовах глобалізації світової економіки (приклад України), Інститут міжнародних відносин КНУ ім. Т.Шевченка. Київ, 1999.- с. 28-31.
9. Біленко Ю. Зовнішнє фінансування, рахунок поточних операцій та економічне зростання в умовах трансформації // Вісник ЛНУ, Серія економічна, Вип. 31, 2002

Навчально-методичне видання
Серія “Міжнародні економічні відносини” Вип.

Юрій Біленко

Сучасні теорії міжнародної макроекономіки.

Методичні рекомендації до вивчення курсу.

Для студентів спеціальності “Міжнародні економічні відносини”.

Підписано до друку

Формат 60x80/16. Папір друк. № 2

Друк офсет.

Умовн.-друк. арк. 1, обл.-вид. арк. 1. Наклад 100 прим. Зам.

Надруковано на факультеті міжнародних відносин Львівського
національного університету імені Івана Франка

79000 м. Львів, вул. Університетська, 1